

Έθιμα των Θεοφανείων

Τα κάλαντα είναι το κυριότερο έθιμο. Την παραμονή των Θεοφανείων τα παιδιά πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι και έλεγαν τα ακόλουθα κάλαντα:

Σήμερα τα Φώτα κι ο φωτισμός
Και χαρές μεγάλες κι ο αγιασμός
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό,
Κάθεται η κυρά μας η Παναγιά
Με τα θυμιατήρια στα δάχτυλα
Και τον Άη Γιάννη παρακαλεί.
- Άη Γιάννη αφέντη και Βαπτιστή,
Δύνασαι βαφτίσεις Θεού παιδί.
- Δύναμαι και θέλω και προσκυνώ,
Και τον Κύριό μου παρακαλώ.
- Άη Γιάννη αφέντη και Βαπτιστή
Έλα να βαφτίσεις Θεού παιδί.
Ν' αγιαστούν οι κάμποι και τα νερά
Ν' αγιαστεί κι ο αφέντης με την κυρά.

Την παραμονή των Θεοφανείων, την ημέρα του Σταυρού, ο παπάς περνούσε από όλα τα σπίτια κρατώντας ένα χάλκινο σκεύος, το κακάβι με αγιασμό και τα ράντιζε. Από την ημέρα αυτή και ύστερα επιτρεπόταν να φαγωθούν τα λουκάνικα, που παρασκευάστηκαν τα Χριστούγεννα.

Το βράδυ της παραμονής των Φώτων, παρέες ανδρών κουνώντας μεγάλα κουδούνια τραγουδούσαν κάλαντα γνωστά με το όνομα «καληώρα».

Αφέντη μ' αφεντίτση μου πέντε φορές αφέντης
Πέντε φορές αφέντεψες και πάλι αφέντης είσαι.
Αφέντη μου στην τάβλα σου χρυσή καντήλα καίει
Αν βάλεις λάδι και κεριά φέγγει τον κόσμο όλο.
Κυρά μ' όταν στολίζεσαι να πας ταχιά¹ στα Φώτα
βάζεις τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι αστήθι
και την οχιά την πλουμιστή, γιορντάνι στο λαιμό σου.
Κυρά μ' τη διχατέρα² σου, κυρά μ' τη μοναχιά σου
την έλουζες, τη χτένιζες, στο σύννεφο την κρύβεις.
Κομμάτι από λουκάνικο, κομμάτι από μπουμπάρι
Κομμάτι κι από νεφραμιά/πασταριά³ να γίνει σουφλιμάδα.

Οι νοικοκυραίοι τους φίλευαν κυρίως με λουκάνικα, που είχαν ετοιμάσει από το γουρούνι που είχαν σφάξει τα Χριστούγεννα. Αν δεν τους έδιναν τίποτα έλεγαν το παρακάτω δίστιχο:

Κυρά μ' τη διχατέρα σου τη νταρναροψυριάρω
με τόνα χέρι ζύμωνε με τ' άλλο ξύνει τον κόλο!

¹ Αύριο

² Θυγατέρα

³ Κομμάτι παστού από την κοιλιά του γουρουνιού